

КОРОСТЕНЬ

Житомирська область

КЛЮЧОВІ ОБ'ЄКТИ

- 1) Красна гірка – Городище №1 літописного Іскоростеня,
- 2) «Ольжині купальні» (парк Древланський);
- 3) пам'ятний знак на честь затвердження Тризуба як основи Малога герба України;
- 4) військово-історичний комплекс «Скеля».

ОПИС КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Коростеню 2020-го виповнюється 1075 років від першої літописної згадки. Місто засноване десь 705 року, що доводять розкопки на території пам'ятки археології національного значення – Городища №1 Літописного Іскоростеня (Красна гірка). Виявлено унікальні артефакти археології, які зберігаються в Коростенському краєзнавчому музеї.

Місто відоме в Україні та світі культурною спадщиною (є одним із найдревніших міст не лише України, а й Європи), вражає своїми культурними заходами, пам'ятками (на обліку – 132 пам'ятки), а також природними краєвидами.

Окрасою є парк Древланський (упорядкована зона відпочинку, розташована на схилах гранітної скелі над річкою Уж, з цікавим ландшафтом, фонтанами та пам'ятниками).

У місті встановлено перший пам'ятний знак Тризубу. Саме в Коростені 1918 року Мала Рада (згодом і Українська Центральна Рада) затвердила тризуб як державний герб УНР, який став основою для державного герба України.

Тут зберігся єдиний в Україні підземний командний пункт укріпленого району (1930-ті роки), в якому нині діє музей, відомий як ВК «Скеля».

Щороку другої суботи вересня проводиться Міжнародний фестиваль дерунів, заснований 28 вересня 2008 року. Це один із кращих гастрономічних фестивалів України.

ПОРАДИ ТУРИСТАМ

Туристично-культурний інформаційний центр міста Коростень: м. Коростень, вул. М. Грушевського, 20. Тел.: +38 (04142) 5-00-53. <https://www.facebook.com/korturinfo/>

Варті туристичної уваги такі історико-культурні й мистецькі об'єкти: пам'ятники – князю Малу, Добрині Нікітичу, княжні Малуші з сином Володимиром, Володимиру Великому; скульптури – Божої Матері Покров Пресвятої Богородиці та Рівноапостольної княгині Ольги; також пам'ятник Деруну.

Пам'ятки природи (геологічні): Купальня княгині Ольги, Баранчі лоби, Велетенські котли (парк Древланський).

Пам'ятний знак на честь затвердження Тризуба як основи Малога герба України (встановлений на пероні міського залізничного вокзалу).

Військово-історичний комплекс «Скеля» (тел.: +38 (04142)-4-47-27).

Коростенський краєзнавчий музей (тел.: +38 (04142)-4-41-98). Кімната-музей Коростенського фарфорового заводу (тел.: +38 (04142)-4-23-14).

Музично-світловий фонтан.

Один із найбільших у Європі пішохідних підвісних мостів на одній опорі.

Упродовж року (за неофіційними даними) місто відвідує 50-70 тис. туристів.

Інформація: КУ «Туристично-культурний інформаційний центр м. Коростень» (тел.: +38 (04142) 5-00-53; <https://www.facebook.com/korturinfo/>).

Офіційний сайт Коростеня: музеї міста (<http://korosten-rada.gov.ua/sotsialniy-rozvitok/kultura/muzeyi-mista/>).

ЩО ПОЧИТАТИ ПРО МІСЦЕВІСТЬ ТА ПАМ'ЯТКИ

ZeFt - пам'ятки України: Бункер-музей «Скеля». URL: https://www.facebook.com/ZeFt.in.ua/?_tn=%2Cd%2CP-R&eid=ARDyYClI5hPOhIVaQMuR5cOFX4AWP9j8aP5IXx0_rQ9anXQKMAg9MNJXKN8F252dRK4VmO1SspJ6FjX0.

Архітектурне та естетичне обличчя Коростеня: віртуальна прогулянка містом. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=cRIDWLMqIE>.

Вечірній Коростень з висоти пташиного польоту. Світловий фонтан. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=904YZE4iNEM>. Древланські гради: соціальна група. URL: <https://www.facebook.com/groups/539614850245441/>

Іскоростень: газета. URL: https://www.facebook.com/pg/iskorosten/posts/?ref=page_internal.

Коростенський ТІЦ. URL: <https://www.facebook.com/korturinfo/> Коростень з висоти пташиного польоту. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=cO7JlkA608A>.

Коростень з висоти пташиного польоту. Красна горка. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=v0q187wf-94>.

Коростень. XI Міжнародний фестиваль дерунів. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Ra9uHXAFk14>.

Коростень: офіційний сайт. URL: <http://korosten-rada.gov.ua/sotsialniy-rozvitok/kultura/informatsiyno-publitsistichni-materiali-pro-misto/>

Москаленко В., Нечипоренко В. Книга про Коростень. Коростень: Тріада-С, 2005. 128 с.

Розкопки літописного Коростеня // KorostenTV. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=YTCExbaCMro>.

Скеля: музей. URL: <https://my.matterport.com/show/?m=DRADJK3pEsa>.

ГОРОДИЩЕ № 1 ЛІТОПИСНОГО ІСКОРОСТЕНЯ.

Об'єкт культурної спадщини
національного значення

Охоронний номер: № 928/060007-Н

Тип об'єкта: Визначні місця

Вид об'єкта: Археологічна

Попередня назва об'єкта: Красна гірка; Замчище; Замкова
гора; городище Мала; Свята гора; Кременниця

Сучасна адреса: 11509, Житомирська обл., м. Коростень, пров. 4-й
Шатрищанський

Історична адреса: Правий берег річки Уж

Геолокація: 50.952114, 28.660879

Датування об'єкта: IX-X ст.

Стан пам'ятки: Задовільний стан

ІСТОРІЯ ОБ'ЄКТА

Городище №1 – археологічна пам'ятка, яка складається з фрагмента збереженої системи оборонних споруд (північно-східна частина), городища (дитинця) та відкритого поселення (посаду), що до нього прилягає. Об'єкт досліджувався відомими істориками-археологами В.Б. Антоновичем (кін. XIX ст.), Ф.А. Козубовським (1925), І.С. Винокуром (1950), Б.А. Звіздецьким (2001, 2003–2004). Матеріали, які було зібрано під час археологічних досліджень, сумарно датуються VI-X ст. та ілюструють усі етапи розвитку східного слов'янства в зазначений період. Так, під час розкопок на території городища було знайдено уламки ліпного посуду Лука-Райковецької культури VIII ст. н.е., а також артефакти IX-X ст. (зберігаються у краєзнавчому музеї Коростеня). Дослідженнями встановлено сліди потужної пожежі: знайдено пошкоджені вогнем речі, а також обгорілі людські рештки.

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА ЦІННІСТЬ ПАМ'ЯТКИ

Археологічні розкопки Городища № 1 підтвердили літописну оповідь про спалення Іскоростеня 946 року військом київської княгині Ольги. Після зазначеної події життя на цій території не поновлювалось. Це означає, що в пам'ятці «законсервовано» процеси формування та розвитку ранньослов'янських міст і чільних центрів. Саме ці обставини й свідчать про унікальність Городища для наукового й пізнавального значення.

ЯК ОБ'ЄКТ ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ СЬОГОДНІ

На території Городища (Дитинця) щорічно в червні-липні проводяться археологічні дослідження (за сприяння міської влади та відділу культури і туризму за участю співробітників Інституту археології НАНУ, студентів Житомирського державного університету ім. Івана Франка).

ЯК ВІДВІДАТИ

Доступ не заборонено.

Природно-геологічна особливість городища; розташування його на березі річки Уж, мальовничі краєвиди.

Поблизу пам'ятки: автошлях Київ – Ковель, дорога вздовж вулиці Шатрищанської, автобусна зупинка, місця громадського відпочинку (Станція човнів, кафе «Ялинка»).

ПОВ'ЯЗАНІ ОБ'ЄКТИ ТА/АБО НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

Коростенський краєзнавчий музей (артефакти й матеріали, пов'язані з археологічними дослідженнями городища).

Княжий спадок (фестиваль); Добриня Фест (міжнародний історико-культурний фестиваль). Ці культурні заходи щороку (червень, липень) відбуваються на території одного з городищ Коростеня (парк Древлянський), популяризуючи давньоруську (древлянську) культуру й побут, проводячи майстер-класи ремесел, відтворюючи давній побут; проходять виступи українських гуртів.

ПРОЕКТИ ТА ІНІЦІАТИВИ, СПРЯМОВАНІ НА АКТУАЛІЗАЦІЮ ОБ'ЄКТА

Проект «Пізнання українських міст та популяризація культурної спадщини на прикладі міст Коростеня та Володимира-Волинського» (Український культурний фонд).

Проект «Маршрутами Повісті минулих літ» (Український культурний фонд).

Проекти «Пізнай стародавній Іскоростень», «Пізнай історію рідного краю», «Древлянські гради» (Житомирська ОДА).

Проект «Іскоростень запрошує!» (інфраструктурний грант від програми House of Europe).

Проект «Інноваційний Іскоростень» (Український культурний фонд).

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Працюють археологи // KorostenTV. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=YTCExbaCMro>.

Звіздецький Б.А., Польгуй В.І. Історична топографія Стародавнього Іскоростеня (за матеріалами розвідки 1994 р.) // Історія Русі-України. Історико-археологічний збірник. Київ, 1998. С. 111–119.

ВІДЕО

Коростень с высоты птичьего полета. Красная горка (FLYUA). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=v0q187wf-94>

Працюють археологи (KorostenTV). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=YTCExbaCMro>

reherit.org.ua
[Facebook – ReHERIT](#)

Цей матеріал створений за фінансової підтримки Європейського Союзу. Його наповнення є винятковою відповідальністю проекту ReHERIT і не обов'язково відображає погляди ЄС.